

Wersja zanonimizowana

Tłumaczenie

C-291/23-1

Sprawa C-291/23 [Hantoch]¹

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

8 maja 2023 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Landgericht Düsseldorf (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

27 kwietnia 2023 r.

Strona skarżąca:

LS

Strona pozwana:

PL

[...]

Landgericht Düsseldorf

Postanowienie

w sporze

LS, [...] Düsseldorf,

strona skarżąca,

[...]

[...]

¹ Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa, która nie odpowiada rzeczywistej nazwie żadnej ze stron postępowania.

przeciwko

PL, [...], [...] Düsseldorf,

strona pozwana,

[...]

[...]

pierwsza izba cywilna Landgericht Düsseldorf (sądu okręgowego w Düsseldorfie)
w dniu 27 kwietnia 2023 r.
[...]

postanowiła:

Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej zostaje przedłożone na podstawie art. 267 TFUE następujące pytanie prejudycjalne:

Czy przy dokonywaniu wykładni art. 10 rozporządzenia nr 650/2012 w odniesieniu do kwestii, czy składniki majątku spadkowego znajdowały się w państwie członkowskim sądu, do którego wniesiono sprawę, należy oprzeć się na dacie śmierci czy na dacie wniesienia powództwa?

[...]

Uzasadnienie:

I.

Stronami są zstępni spadkodawcy, który zmarł w dniu 18 marca 2017 r. (zwanego dalej „zmarłym”). Pozwany jest jedynym spadkobiercą zmarłego na podstawie testamentu notarialnego z dnia 13 maja 2015 r. Zmarły urodził się w Egipcie, przez wiele lat mieszkał i pracował w Niemczech, gdzie też założył rodzinę. Posiadał zarówno obywatelstwo niemieckie, jak i egipskie. Po zakończeniu działalności zawodowej zmarły przebywał głównie w Egipcie, gdzie też zmarł. Jednak również w tym okresie posiadał on niemieckie ubezpieczenie zdrowotne i otrzymywał świadczenia emerytalne. Wypłatę tych świadczeń przekazywał na swoje egipskie konto za pośrednictwem konta [...] prowadzonego dalej wyłącznie w tym celu. Ze względu na otrzymywanie emerytury z niemieckiego lekarskiego programu emerytalnego podlegał on również obowiązkowi podatkowemu w Niemczech. W chwili śmierci zmarłego istniało saldo konta w Apo-Bank, które jednak było już zamknięte w momencie wniesienia powództwa.

Skarżąca podnosi przeciwko pozwanemu [...] żądania udzielenia informacji i zapłaty dotyczące prawa do zachowku. Twierdzi, że Landgericht Düsseldorf ma jurysdykcję międzynarodową. W chwili dziedziczenia zmarły posiadał w Niemczech majątek, oprócz salda kredytowego w Apo-Bank, w szczególności w postaci roszczeń o zwrot podatku wobec urzędu skarbowego oraz roszczeń o zwrot wobec prywatnego ubezpieczenia zdrowotnego.

Pozwany kwestionuje jurysdykcję międzynarodową.

II.

Zgodnie z art. 4 rozporządzenia nr 650/2012 jurysdykcja międzynarodowa opiera się na miejscu zwykłego pobytu zmarłego w chwili jego śmierci. To miejsce zwykłego pobytu należy umiejscowić w Egipcie zgodnie z aktualnym stanem faktycznym i stanem postępowania. [...]

Zmarły urodził się w Egipcie, przez wiele lat mieszkał i pracował w Niemczech, tutaj też założył rodzinę. Bezsporne jest, że posiadał obywatelstwo niemieckie i egipskie, a skarżąca nie wykazała w szczególowy sposób, że i kiedy rzekomo zrzekł się obywatelstwa egipskiego. Po zakończeniu działalności zawodowej zmarły przebywał głównie w Egipcie. Nadal posiadał niemieckie ubezpieczenie zdrowotne i świadczenia emerytalne. Przekazywał on pieniądze na swoje egipskie konto za pośrednictwem rachunku w Apo Bank, który był prowadzony wyłącznie w tym celu, za pomocą stałego zlecenia. Ze względu na otrzymywanie emerytury z niemieckiego lekarskiego programu emerytalnego, podlegał on również obowiązkowi podatkowemu w Niemczech. Te i inne okoliczności nie wskazują jednak, aby centrum interesów życiowych zmarłego w chwili śmierci znajdowało się w Niemczech. Fakt, że zmarły był zameldowany w Düsseldorfie, nie jest zdaniem sądu wystarczający. W ocenie sądu [...] fakt, że zmarły nie utrzymywał już mieszkania [...] wynika z załącznika [...], w którym były wynajmujący oświadczył, że nie posiada nowego adresu zmarłego i poprosił o przekazanie poczty. Okoliczność, że zachował on ponadto adres praktyki pozwanego jako adres kontaktowy, również nie uzasadnia tego, że centrum jego interesów życiowych znajduje się w Niemczech. Nie zostało wykazane przez skarżącą, że poza kontem otwartym w Apo-Banku i jego ubezpieczeniem zdrowotnym oraz emeryturami w izbie lekarskiej zmarły dysponował jeszcze mieniem ruchomym lub nieruchomym w Niemczech. Skarżąca nie przedstawiła również informacji na temat regularności, z jaką zmarły przebywał w Niemczech, ani na temat kontaktów, jakie utrzymywał z rodziną. W tym kontekście, na podstawie informacji przekazanych przez pozwanego, należy przyjąć, że po zakończeniu swojej działalności zawodowej początkowo wyjeżdżał do Niemiec raz w roku, jednak od 2015 r. nie przebywał już w Niemczech.

Dodatkowa jurysdykcja międzynarodowa na podstawie art. 10 rozporządzenia nr 650/2012 jest określana na podstawie miejsca, w którym znajdują się składniki majątku spadkowego, przy czym zgodnie z powszechną opinią jurysdykcja sądu rozpoznającego sprawę rozciąga się jedynie na majątek spadkowy znajdujący się

w państwie członkowskim, co stwarza ryzyko rozproszenia dziedziczenia lub procesowej fragmentaryzacji dziedziczenia [...].

W odniesieniu do art. 10 lit. a) rozporządzenia nr 650/2012 sporny jest moment, który należy wziąć pod uwagę w celu oceny, czy „składniki majątku spadkowego znajdują się w państwie członkowskim”. W tym względzie istnieje zarówno pogląd, że decydujący jest moment śmierci [...], jak i pogląd, że decydujący jest moment wniesienia powództwa [...].

III.

Odpowiedź na to pytanie ma istotne znaczenie dla określenia zakresu właściwości izby sądu w niniejszym sporze, ponieważ majątek istniejący w Niemczech jako państwie członkowskim składał się w każdym razie z istniejącego w momencie dziedziczenia salda rachunku w Apo-Bank, który jednak został już rozwiązany w momencie wniesienia powództwa.

[...]